

Toimintaohjeita väkivalta- ja sen uhkatilanteissa Karhulan sairaalan osastoilla

Johdanto

Väkivaltatilanteita ja sen uhkatilanteita on Karhulan sairaalalla raportoitu työpaikkakäynneillä ja haittaraportointi-ilmoituksin (HaiPro). Työpaikkakäyntien yhteydessä esille on nostettu väkivaltatilanteita ja niiden aiheuttamia tuntemuksia mm. hämmennystä, pelkoa sekä kysymyksiä vastuista ja käytännön toiminnasta tilanteissa ja. Toimintaohje väkivaltatilanteeseen on olemassa, mutta ohjeistus tarvitsee täydentäviä ja konkreettisia lisäyksiä. Suunnittelimme ohjeiden jatkotyöstämisestä. Samanaikaisesti 2013 sairaalan yhdellä osastolla oli pidempään jatkunut uhkaava tilanne, mikä konkretisoitui vakavammaksi tapahtumaksi. Tilanteeseen reagoitiin ja yhdeksi suureksi puutteeksi todettiin yhtenäisen tiedotuspolun puuttuminen. Kehitettäväksi kohteiksi todettiin vartiointin lisäämiseen, hälytysjärjestelmään, toimintaohjeisiin ja käytännön toimintaan liittyvät asiat. Todettiin tarve käyttää asiantuntijaa työskentelyn tueksi.

Työsuojelukonsulttitutkimuksen aloittamana innostuin suorittamaan aiheesta kehittämistehtäväksi. Ajatuksena oli luoda toimintaohjeita väkivaltatilanteissa. Koska kokonaisuus on laaja ja kehitettävää paljon, tehtävän rajaus oli paikallaan. Tavoitteena oli laatia toiminta-ohjeita väkivallan ja sen uhkatilanteisiin. Ohjeiden työstäminen alkoi yhteistyössä osastonhoitajien ja heidän työparinsa sekä ylihoitajan kanssa.

Karhulan sairaalan toiminnan tiedettiin muuttuvan siinä vaiheessa, kun hoivapalvelujen uudet rakennukset valmistuvat 2014, jolloin sairaalan hoivapaikkoja jonottavat ei –sairaalahoitoa tarvitsevat sijoittuvat hoivapalveluihin. Sairaalan toiminta tulee keskittymään ja profiloitumaan ns. akuutiksi perusterveydenhuollon sairaalaksi. Toiminnan muutos oli alkanut hyvissä ajoin potilasprofiilin muutoksella lisääntyen kohti syyskuussa 2014 tapahtunutta muutosta. Prosessin aikana on ollut havaittavissa väkivallan ja sen uhkatilanteiden lisääntymistä uusina erilaisina tilanteina. Raapiminen, potkiminen, huitominen, puristaminen, huutaminen ovat olleet ja ovet edelleen yleisiä väkivallan muotoja. Rinnalla esiintyy akuutimpien sairauksien, lisääntyvien hoitajaksojen ja sitä kautta suurempien potilasmäärien myötä erilaisia häiriöitä. Päihteiden ja huumeiden käyttäjien sekä omaisten ja vierailijoiden aiheuttamat uhkatilanteet ovat tuoneet uudenlaisia haasteita.

Pohdintaa

Laaditut toimintaohjeet väkivalta- ja sen uhkatilanteissa käydään läpi osastokohtaisesti yhdessä koko henkilökunnan kanssa (lääkärit, hoitohenkilökunta, osastosihteerit, laitosapulaiset, fysioterapeutit, kuntohoitajat. Ohjeistus tapahtuu työsuojelututkimuksen työsuojeluvaltuutetun opastuksella alkuvuoden 2014 aikana. Tarkoituksena on säännöllisesti ylläpitää keskustelua turvallisuusasioissa, käydä läpi pelisääntöjä ja toimintakäytäntöjä sekä tarvittaessa päivittää niitä. Toimintaa tukevat kaupungin järjestämät henkilöstön turvallisuuskoulutukset, joita on järjestetty useita vuosia. Kou-

lutuksesta vastaa Eastsec Oy. Päivän kestävä koulutus tarjoaa tietopuolisen osuuden lisäksi käytännön harjoittelua tilanteisiin. Pääosa osastojen henkilökunnasta on koulutuksen käynyt. Mahdollisuus koulutukseen on vuosittain ja keväällä 2015 järjestetään myös turvallisuuskoulutuksia.

Vuoden 2014 aikana osastojen turvallisuuden parantumiseksi on tapahtunut edistystä. Vartiointia on tehostettu. Tietoisuus vartijan oikeuksista on lisääntynyt. Tarvittaessa henkilökunnalla on mahdollisuus turvautua vartijan käyttöön hoitotoimenpiteen suorittamiseksi esimerkiksi pitämällä kiinni hoitajan laittaessa lepovöihin. Osastoille on luotu mm. yhtenäiset ohjeistukset vierailuajoista ja osaston ovien sulkemisesta.

Tavoitteena on herättää valveutuneisuutta turvallisuusasioihin. Työturvallisuuden, terveyden ja hyvinvoinnin kannalta on tärkeää sitoutua noudattamaan sovittuja pelisääntöjä ja toimintatapoja. Ohjeistukset ovat osa turvallisuuskulttuuria. Lisäksi tarvitaan jatkuvaa työn vaarojen selvittämistä ja arviointia sekä jatkotoimenpideohjeita mm. yhtenäisen tiedotuspolun luomiseen, vartiointikeskusteluun, hälytysjärjestelmän toimintaan